

מבעד למסדה

(שעורים בהסתפלות)

דוקא לביבות

תלמידים אלמדכם

ים אצלנו

ת לכבוד

לביבות

דוקא

ות" שקוראים בלע"ז "צרות

מה נוטלים מלא האגרוף

ה הידועה "ברוך מאיר את

חמישוכח של 00 — שני

ענפים אותו כלומר את

בע נפות שלא ישאר בו

סול של "פאשיסמוס".

יר כר זה "להתפרצות"

עמש כמו הופעתו של

שבעל-פה". מהגית

"פאשיסטי" רחמנא-

תלמידי היקרים,

הארץ ולפיכך

אשון בקול רם:

בחנוכה ולנו

ה בשבוע זה

ביום כ"א כסלו, פרסם ברוד-מאיר זה ב"הארץ" בשם מועצת פועלי ירושלים, ההלטה זו: "מכיון שאביגדור המאירי משתתף באופן קבוע במערכת "דאר-היום" שיהפכו לתנועת הפועלים ידוע למדי בתוך צבור הפועלים, מצאנו לנחוץ למנע בעד הנשה שהוא צריך להסתדר בהשתתפותו".

והנה בדרך ק.ס. נתגלגל באותו יום מישי, ביום כ"א כסלו, מכתב למערכת "דאר היום" מאת מועצת פועלי ירושלים "ע"א "אוסף ספרים" לטובת הספרייה של הפועלים, והם גומרים את מכתבם זה בדברים האלה: "בתוך עורך (כלומר עורך העתון) "הפאשיסטי" ("טי"), אנו מקוים לתמיכתו במפעלנו זה ומבקשים אותו לתת לנו מקום של שורות אחדות בעתונו לשם הפרסום, והתעמולה הנחוצים".

איך אומר "פוני חזיר" שם ברוסיה? — היהודי "טרפה", אבל פרוטתו כשרה, והפור עלים שלנו, להבדיל, אומרים: "דאר היום" הוא פסול אבל גליונותיו כשרים לתעמולה בעד קלובי-הפועלים, ספרית-הפועלים, בנק הפועלים, מועצת הפועלים וסתם פועלים, הממלאים את העתון הבורגני ימ"ש בכל יום ויום.

ובשעת הדחק אומרים גם פועלי-הדפוס: העתון המיסיוני הוא "טרפה", אבל הפרוטה המיסיונית כשרה — והמכתב מועצת פועלי ירושלים בעתון "על המי" —

ובכן, אמרנו — לביבות. אח"כ נוטלים קצת שאור וכוללים בתוך הקמח בכף, ויש להגין לקחת מלוא ההין שמרים — אד לא מן העתון "על המשמר" שבו קראנו את שאלתו הגלויה של מ. פלושץ — כרמון בדבר "הקובצים-שבעל-פה". שערנו בנפשכם, בשבוע זה פגשתי פתאום את הבחור הזה, ברחוב וראיתי את כתנתו אשר לעורו מלאה כתמי דיו, כתנת-פסים ממש, ושאלתי ממנו אם נוהגין לכתוב במשרד הגמנסיה העברית גם על הבגדים או אולי היתה חלילה איזו קטטה בביתו, וספר לי — כלומר לא י, אלא לקיר — מעשה שלם באספה סוערה שהיתה אמש במועצת הפועלים, כמו במורשוו הלוגי דוני כביכול, וכשעשה "אינטרפלציה" ע"א ענין המאירי, קם ברוד-מאיר ונטל פצצה בידו וזרק עליי, כלומר על כרמון, ואוקים כאן קרה גם בתוך גם, שלא מצא ר' ברוד-מאיר בעל הנס פצצה דוקא אלא דיותה פשוטה שעמדה לפניו על השלחן, ודיותה זו ניצלה בשליחותה ונפלה לא על פניו כי אם על בגדיו, לקיים מה שנאמר: "וקסת הסופר במכנסיו"... ומכיון שנכנס דיו יצא סוד, והוא, כלומר ברמון, כך הוא מספר — לא י חלילה! — ככה את המוכיר בתאר הכבוד "קומיסאר" בנגון השלשלת ובהתלהבות גדולה כדרכו והשני לא טמן אף הוא את לשונו בצלחתו ואמר: אל תקרא מ. כרמון, אלא "מלא כרמון" (לא המשורר שלנו!).

בקצור, כוללים את השמרים בתוך הקמח. מכסין את הגיגית בכר עד שיחמץ...

ולא רק את הנצק ללביבות מהמיצים אצלנו, אלא גם מאמרים שלמים בעתונינו, והמאמר "טעות בפוליטיקה" של ד"ר קלוזנר יוכיח!... תמהו הקוראים ושאלו: היתכן? אחרי אשר המנדט ומאמר שכזה נגד "הרכי" שאינו כלל מענינא דיומא ויוצא דפן ממש? איתמה! בקצור, הקרו ודרשו עד שמצאו כי היתה כאן לא "טעות בפוליטיקה" אלא פשוט טעות בתאריך...

אשתקד, אחרי הפרעות בשני לנוכמכר, עלה בדעתו של העורך להוציא קבץ על הפרעות, והד"ר מסר לו אז מאמר בשם "טעות בפוליטיקה", ומכיון שלא יצא הקבץ, דרש הד"ר חזרה את מאמרו, ואולם העורך ראה באספקלריה המאירה שעתיד הוא להוציא עתון בישראל והחזיק את המאמר עד ש"יעזר לנו אלהינו", ועכשיו שיעזר לו הקב"ה להוציא את עתונו הכנים בו את המאמר כדאי שתקד, כלי דעת בעלים, — כן אומרים — והריהו עכשיו בבחינת חמץ שעבר עליו הפכה ואסור בהנאה אפילו לקוראי "האם" פקלריה...

הו זוכרים אתם המעשה של שלום-על-י כם בעירה שלמה של עמי ארצות בגרמניה שאכלה חמץ בפסח והדליקה נרות, חנוכה בפורים, פשוט מהמת שקבעו את חניהם עפ"י

לוח שמכר להם איזה יהודי נובל בחציר חנם — מלפני שתי שנים...

אגב נכנס אלי בעל הלוחות שלי ואמר כי "חנכה" בנימטריא פ"ג, ומצוה עלינו לקנות מאתו את "לוח הנאולה" שלו לשנת פ"ג, ובכדי להנאל מימנו קניתי בהצ"ח-חנם...

במה דברנו קדם? ... כן, בדבר הלביבות. מיכיון שהעיסה תפחה ועלתה למעלה ראש כבר נרחב מישי, נוטלים מעט מים פושרים ויוצקים לאט לאט לתוך העיסה ובוהשיו בכף וסובפים סהור סהור מישי כסביבון של חנוכה. והסביבון שלנו סובב ב"ה על צירו ועומד במקום אחד... עד שהוא נופל על האות — נו... הילדים והמאמינים שבנו פונים אל "ההר" ואומרים: גם גדול היה "שם" והאפיקורסים ר"ל משחקים ואומרים: נ"ו: נציב — הפסיד; גי"מל: גוי — מרויח הכל! (ויש אומרים גוברנור). ה"א: ההר — תמיד לחצאין... ש"ו: שמואל — אינו מרויח כלום (ובזמן האחרון אומרים: "שלום"!).

והחסידים משחקים בל"א, כחמת שכל השנה משחקים עמנו בל"א בקלפים מכוסים, כמובן, בהר ובעמק וגם הבנק "הממלכתי" שלנו בחר לו בתיליפון את המספר: ל א (31), עה ההוק לאכדיים, לסוחרים וגם למורים...

ויודע אני בכם, תלמידים חביבים, כי אוהבים הנכם מאד לאכל לביבות. אבל לא של "צרות" ולא "לביבות מבושלות" בדם ואש כמו באוקריינה, אף לא מלביבות אמנון ותמר, אלא לביבות מטוננות בשמן ודבשי כה שקוראים אצלנו בא"י בשם — ס ו פ ג ג י ות.

ואולם, סופגניות אי-אפשר לעשות בלי דמיון-חנוכה... אגב, ה"בן זקונים" שלי קנה לו מיד אחר קבלו את "דמי החנוכה" את ההר" ברת החדשה של "אלומות". לאחר שדפדפתי בה קצת ונהניתי מאד על תוכה וברה וקראתי גם אני בענג את הספור-האריאלי הנחמד "מה זה מנדט?" שנכתב, כנראה, לילדים קטנים וגם... גדולים, אמרתי עליה: "בוא יבוא ברכה נושא "אלומותיו"... ויהי רצון שאחר "שירה-מעלות" הוה יזכה העורך לברך עליה גם ברכת המזון...

וסברא חזקה, שבלי "דמיון-חנוכה" אי אפשר גם לרזין אל כל הנשפים והחגיגות שיערכו אצלנו לכבוד חנוכה-מהומה של נשפים: נשה של "אחדות הנער" בבית העם עם המזנון היפה והמחודש של בוד ארצנו מר היותמן; בתיאטרון "ציון" יצינו אי"ה את ה"אומללים" של ויקטור "גוגו" (אצלנו בת"א קוראים לא את הרצל "גוגו" אלא את "גרצל" ו"גינה"...)

ישתוק גם הוא וישמיו...

בקונצרט הנלתי רשמי, והג' תלמה ילון "תצמבל" לנו על הנשה הרשמי של סרדן קימת לכבוד ויצמן. נו, ובני ברית גם הם אינם הלילה מקטלא-קניא ייראו את כחם כי גדול במלון המדכו; גם קישקיש יסקש לנו לא רפ "בקומקום" ובתיאטרון "ציון", אלא גם בראינע הבין לאמי, ואחרון אחרון חביב: שתי אופיריטות בכת-אחת בלוית עשרה כלי זמר מבני הלויים — ע"י חובבי הבמה העברית שקמו לתהיה...

בקצור, לוקחים מהבת החבז ונקיח ויוצקים בה שמן זית וך שנקנה, כמובן, מאת הגויים. אגב, נזכרתי במעשה שקרה בשבוע זה על יד שער שכם בערבי מנכוס שמכר את שמניו לאחב"י בכסה מלא ונתחליף את מעותיו לניר אחד גדול של המשי כדי להטמין בתוך בקבוק ב"טו האת" והניחו לרגע קטן. על ככר להם. כשאך הסת את ראשו, שלח חמורו את לשונו אל החם ואולם לא על הלחם לברך. ה החמור וההי ועל כן בלע גם את הפת ה הלפתו, והיר נהלגל ובא לתוך מעיו ש הגזבר צועק והחיים לשחט את חמיו כד ל את התי ואולם ידיר. נא די לך שגד ? הלך חתך

למענה של "הדסה"

בועידת קרלסבר הציעו מנהל הדסה, הר"ר י. מ. רובינוב והג' סולד לפני הועידה הציונית השנתית להקציב מסכומי ההסתדרות הציונית סכום של 62,500 ל"מ לשנת תרפ"ג. הועידה קצצה את התקציב הזה והענידה אותו על 45,000 ל"מ. הפחתה זו הוסיפה הכרחית בהתחשב עם המצב הכספי הכבד הדחוק אעפ"י שידוע היה הרבה כי ועל הסיוע עומד להפסיק את תמיכתו התמיכה להדסה החל מח' נובמבר ש. ז.

הפחלת הדסה הועמדה בפני שלש הערות הבאות הטעונות פתרון מירי:
(א) שות קמוצים שונים ולהתאים את פעור ל"מ לדסה לגבולות התקציב. (ב) להבטיח את הבנקות הנספות. מפני שתקציבה של "הדסה" איננו מספיק אפילו להוצאות העוטיות של הכנסה הזו. (ג) להגדיל את הכנסות של הדסה מקרב הישוב עצמו.

(א) בנוגע לקמוצים א"א היה לעשותם קום לשני החדשים, שכבר עברו, אוגוסט-ספטמבר, אחרי שהר"ר רובינוב חזר מקרלסבר רק באמצע החדש ספטמבר. גם להפחתה לקמוצים דרוש זמן ואי אפשר לסגור בתי-זולים בלי הכנה ידועה. אבל נעשו הצערים הנחוצים לשם זה. המספרים הבאים מוכיחים, כי ההפחתה הולכת ומתגשמת בפועל. ההוצאות של הדסה היו: באוגוסט 11,500 ל"מ, בספטמבר 10,600 ל"מ, באוקטובר 8,900 ל"מ בנובמבר 8,000 ל"מ ובדצמבר תגיענה בערך ל-7,500 ל"מ.

הקמוצים נעשו בדרך זו: נסגר בית החולים יבטבריה, מפני שלאחרי גמירת הכביש טבריה צפת אפשר לחולי טבריה במשך של שעה לבוא לבית החולים בצפת; נסגרה הקליניקה בעיר העתיקה בירושלים; הופחתה המשכרת של כל עובדי "הדסה" כ-10-5 למאה. בכלל זה גם של המנהל, אעפ"י שיש לו הוזה לזמן שחל בו הקמוץ; נסגר הבית של מלון די פרנס בתור בית לאחיות; הופחת מספר ידוע של מטות לחולים בירושלים וביפו; הונהג חסכון כללי במאכלים בבתי החולים; הופחת הפרסונל כמעט במחצית 100 איש; נסגרה תחנת המכוניות, והמכוניות נמכרו וכו' וכו'.

(ב) בנוגע להשגת האמצעים הנוספים עשה המנהל הר"ר י. מ. רובינוב שנתעכב לשני חדשים מיותרים בארץ לשם סדורם של כל הענינים האלו, כל הצערים הדרושים לתכלית זו. בהשפעת דרישותיו ובקשותיו הבטיחה הנהלת ההסתדרות של נשי אמריקה "הדסה" להרבות ולהגדיל את הקמוצים והועד המאוחד לסיוע באמריקה הסכים, לבקשתה להשאיר את תמיכתו — אמצע במרה יותר פצמצמת — למשך של עוד שני חדשים, ויש תקווה להמשכת העזרה במקור זה במשך השנה אולי בגבולות של הצי התקציב שהדסה היתה מקבלת ז. א. במקום 12,500 דולר לתדש רק 6,000 דולר.

(ג) כמו כן נעשה כל מה שהיה באפשרות להגדיל את ההכנסות המתקבלות מא"י עצמה. עד כמה גדלה באופן יחסי ההשתתפות של הארץ בעבודת "הדסה" נוכל לראות מזה שבשנה הראשונה היו ההכנסות מקרב הארץ בערך רק 2,000 ל"מ, בשנה השניה 5,000 ל"מ, בשנה השלישית 8,000 ל"מ, ברביעית — 13,000 ל"מ, ויש תקווה כי בשנה זו תגיע ההכנסה ל-15 עד עשרים אלף ל"מ.

פתרונו של השאלות הללו היה מציל את הדסה ממשבר, אלמלא התחדדה בינתים שאלת התקציב המובטח מקפת קרן היסוד. בראשית אוקטובר ש. ז. הויבת כבר קפה זו ל"הדסה" סך 8,000 ל"מ, ואת הסכום הזה צריכה היתה קה"י לשלם בתשלומים חדשיים — אבל עד היום לא קבלה עוד הדסה אפילו פרוטה על השבון זה. בעד החדש אוקטובר ניתנה לה קבוצה של 3,750 ל"מ רק 300 ל"מ, בעד נובמבר 2,500 ל"מ באופן שבעד שני ירחים הוגדל החוב ל"הדסה" כ-4,000 ל"מ בערך. מראשון לדצמבר לא נתקבל כלום, וצא, שנמקום המקור העקר די — קרן היסוד — היה הדסה בעקר ופועלת בסכומים הנוספים והבאים ממקורות אחרים: תרומות, הסתדרות גשי הדסה, ועד הסיוע והכנסות מהישוב.

כפני המצב החמור שנוצר בקיומה של "הדסה" החליט מנהל "הדסה" הר"ר י. מ. רובינוב למהר בנסיעתו לאמריקה. הוא מקווה שם להרחיב ולהגדיל את הקמוצים ולבאר למעונינים בעבודת הדסה את חשיבותה של הסתדרות זו וערכה בבנין הארץ.